

i Skat og en Husmand aldrig for lidt. Det forekommer mig, at der i den Agitation, man hører rundt omkring paa det Spørgsmaal, er ikke saa ganske lidt af dette, at saa snart der er Tale om en Godesejer, hedder det: Ham kunne vi dænge paa alt, hvad det skal være, men saa snart der er Tale om en Husmand: han skal intet som helst betale. Jeg indrømmer, at Retfærdighed er god, men jeg havde nær sagt: Til Maade ogsaa der, for det kan blive for meget med Retfærdighed, naar man gaar saa vidt, at man vil stille det op som Princip: Paa den ene Side aldrig for meget, paa den anden Side aldrig for lidt.

For at faa et Udgangspunkt for Bedømmelsen af Virkningen af Skattelovene, som jeg tror er det bedste i Øjeblikket foreliggende, har jeg i Løbet af Sommeren, altsaa længe før den højtærede Indenrigsminister blev Indenrigsminister, gennemgaaet Skattekøbtebogen for alle Ejendomme i det mit Embede underlagte Skattedistrikt. Jeg har gaaet dem igennem Ejendom efter Ejendom i 10 Sogne, alt med stort og smaat, Landbrug og Ikke-Landbrug. Jeg saa efter, hvad de gav i kommunal Skat; det vil for mit Vedkommende sige til Amtet. Men da Amtsskatten og Sognekommuneskatten svares paa nøjagtig det samme Grundlag baade af Hartkorn og af Ejendomsskyld, saa er det Grundlag, man faar der, fuldstændig i Stand til at vise Bevægelserne for den sognekommunale Beskatning. Dette Materiale skal jeg fremdrage ganske faa Hovedpunkter af. Jeg skal gøre det med de færreste mulige Tal; kun nogle af de vigtigste mener jeg bør staa i Tidenden til Undersøgelse for alle og enhver. Men jeg ved jo i øvrigt, hvor vanskeligt det er at holde fast paa Tal, der gives i et Foredrag, og jeg skal derfor gøre det med de færreste mulige Tal. Jeg har i alt undersøgt Forholdene for 1,857 Ejendomme; jeg har altsaa ikke udpillet dem, jeg har taget alt med, Rub og Stub. Jeg undersøgte ved disse 1,857 Ejendomme i den sidste Termin efter de gamle Skattelove, altsaa i 1904, Hartkornsskatterne til Amtet, og jeg har undersøgt, hvad nøjagtig de samme Ejendomme gav i Ejendomsskyld til Kommunen, Amts- og Sognekommunen, i den første Termin, da vi gik over til Beskatning efter Ejendomsskyld; derefter har jeg multipliceret med 5; mine Tal ville da angaa Forholdet der, saaledes som det vil være, naar alle Femtede dele er førte over. Det er selvfølgelig fuldstændig be-

rettiget. Jeg opnaar ved at gaa tilbage til 1904 og tage selve Overgangspunktet den Fordel at komme udenom al den Stigning i Skatten, der har været siden den Tid. Thi der er for mig ikke nogen som helst Tvivl om, at den Stigning, der har været i den kommunale Beskatning — og den har været ret betydelig — siden 1904, har man uden videre Vrøvl givet de nye Skattelove af 1903 Skylden for, i alt Fald i meget stor Udstrækning. Men det er selvfølgelig uretfærdigt, thi Skatterne vilde ogsaa være stegne, hvis vi vare blevne staaende paa Hartkornet.

Af disse 1857 Ejendomme vil man først finde 261, for hvilke Spørgsmaalet i Virkeligheden er ganske ligegyldigt af den simple Grund, at disse 261 Ejendomme ikke vare ansatte i Hartkorn, det var jordløse Huse; med andre Ord, disse 261 Ejendomme havde intet Hartkorn, og de ere heller ikke vurderede til Ejendomsskyld. Det er altsaa ikke dem, Talen er om her, hvor der kun tales om dem, som ere blevne vurderede, og som ere blevne fri paa Grundlag af Fradrag i Skatten; de ere simpelthen fri baade for Hartkorn og for Vurdering til Ejendomsskyld. En Del af dem er smaa Huse, Lejehuse, Fæstehuse, Tjenestehuse, af hvad Art det nu er, som høre ind under store Gaarde.

Tilbage er 1,596 Ejendomme. Disse 1,596 Ejendomme maa, efter hvad jeg sagde før, og som nu ethvert æret Medlem kan sige sig selv, alle sammen tendere enten til Opgang eller Nedgang, naar vi skulle have det samme Beløb ud paa et nyt Grundlag. Spørgsmaalet er altsaa simpelt hen det: Staa de med Skat i min Hovedbog 1904 i første Termin? Staa de der igen i anden Termin? Er den stigende, faldende? Hvilken af de to Bevægelser har Overgangen til Ejendomsskyld medført? Man vil da finde — nu tager jeg slet ikke de 261 Ejendomme med, som ere udenfor det hele —, at af de 1,596, der ere tilbage, ere 707 faldende i Skat til Kommunen og 889 stigende. Nu er det ganske klart, at naar Overgangen fra Hartkorn til Ejendomsskyld bringer 707 Ejendomme til at falde og 889 til at stige, vil den modsatte Bevægelse, altsaa hvis vi gaa over fra Ejendomsskyld til Hartkorn, bringe de 707 Ejendomme til at stige og de 889 til at falde. Det er ganske givet. Nu er det ganske vist ikke det, den højtærede Minister stiller Forslag om, at vi skulle tage den allerede overførte Femtedel tilbage; hvad han stiller Forslag om,